

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-526-6-101>

DIGITALIZATION AND INNOVATIVE WAYS TO IMPROVE LAW ENFORCEMENT IN TODAY'S CONDITIONS

ЦИФРОВІЗАЦІЯ ТА ІННОВАЦІЙНІ ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ПРАВООХОРОННОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ

Tarasenko O. S.

*Candidate of Law,
Director,
Department of Education, Science and
Sports of the
Ministry of Internal Affairs of Ukraine
Kyiv, Ukraine*

Тарасенко О. С.

*кандидат юридичних наук,
директор,
Департамент освіти, науки
та спорту
Міністерства внутрішніх
справ України
м. Київ, Україна*

Сучасні суспільно-політичні реалії сформували нові вимоги до функціонування правоохоронної системи України, зокрема до організаційних та управлінських процесів здійснення правоохоронної діяльності. Важливим елементом її ефективності стала здатність оперативного адаптуватися до змін внутрішнього та зовнішнього середовища, що в умовах сьогодення набуло особливої актуальності.

Постає очевидним, що правоохоронні органи в сучасних умовах неминуче стикаються з новими викликами, пов'язаними зі зростанням складності загроз, динамікою соціальних процесів та трансформацією форм злочинності, характерної для умов воєнного стану. Це, своєю чергою, зумовлює потребу перегляду традиційних підходів до організації правоохоронної діяльності та впровадження інноваційних, зокрема цифрових, інструментів її забезпечення.

Так, зміни політичного, соціального й безпекового характеру актуалізують питання оптимізації правоохоронних процесів шляхом використання сучасних інформаційних технологій, автоматизованих систем аналізу даних і цифрових платформ управління. У цьому контексті першочергового значення набуває забезпечення оперативного реагування на правопорушення, підвищення аналітичної спроможності правоохоронних органів та ефективної координації між ними.

Варто підкреслити, що істина у наукових дослідженнях народжується саме через дискусію, тобто зіставлення та критичний

аналіз різних підходів. Конструктивне поєднання точок зору дає змогу не лише глибше зрозуміти проблематику, а й формувати більш ефективні, обґрунтовані шляхи вдосконалення правоохоронної діяльності в умовах сучасних викликів.

Погоджуємось із Кубаєнко А. В., який вважає, що процеси цифровізації, які відбуваються у країні та суспільстві, мають істотний вплив на весь комплекс історично сформованих суспільних відносин і механізмів соціальної взаємодії суб'єктів цих відносин, а зростання мобільності соціальних зв'язків висувають нові вимоги до ефективності роботи правоохоронної системи. На його думку, нова реальність фактично вимагає комплексного та ретельного аналізу цілей, завдань, повноважень та методів роботи усієї системи правоохоронних органів, враховуючи як силову складову, так і забезпечувальний блок. До того ж, погоджуємось із вченим стосовно того, що адекватно протистояти новим викликам можна лише шляхом підвищення ефективності управління та координації діяльності різних елементів правоохоронної системи, зокрема шляхом оптимізації організаційних процесів розслідування кримінальних правопорушень [1, с. 188].

Також Кубаєнко А. В., аналізуючи питання інформаційно-аналітичного забезпечення оцінки ефективності діяльності правоохоронних органів, зазначив, що удосконалення зазначеного забезпечення передбачає впровадження новітніх технологій та методів аналізу, використання штучного інтелекту та машинного навчання для збору та обробки великих обсягів даних, а також покращення системи звітності та контролю за діяльністю правоохоронних органів [2, с. 207].

Лігоненко Л. О. та Востряков О. В. схиляються до схожої думки. Науковці зазначають, що у даній сфері стратегія управління результативністю потребує реінтерпретації через призму цифровізації, яка виступає імперативом сучасного кримінального провадження. Впровадження інноваційних технологій у механізми забезпечення правосуддя створює передумови для підвищення ефективності слідчих дій та уніфікації процедурного менеджменту. Вони також акцентують на тому, що використання аналітичних платформ на основі штучного інтелекту, автоматизованих систем управління інформаційними потоками та алгоритмів великих даних здатне знизити ймовірність процесуальних похибок і покращити прогнозування розв'язання кримінальних справ [3, с. 137].

Гора І. В., Колесник В. А. та Попович І. І. вважають, що цифровізація діяльності правоохоронних органів в цілому та окремих напрямів оперативної, процесуальної й криміналістичної та експертної

діяльності, зокрема, є невід’ємною запорукою підвищення ефективності виявлення й досудового розслідування кримінальних правопорушень та їхнього розгляду судом. На думку зазначених науковців, сучасне технічне оснащення дає змогу оперативного, в розумінні – швидкого й своєчасного виявлення й розкриття злочинів силами оперативних і слідчих підрозділів. Цифровізація діяльності з виявлення й досудового розслідування кримінальних правопорушень – це перехід на новий рівень роботи працівників правоохоронних органів [4, с. 66].

На наш погляд, наведені позиції науковців логічно доповнюють одна одну та відображають різні рівні осмислення процесу цифровізації правоохоронної діяльності. Якщо підхід Кубанька А. В. акцентує увагу на системному вимірі цифрових трансформацій (тобто зміні цілей, управлінських моделей і координаційних зв’язків усієї правоохоронної системи), то позиція Лігоненко Л. О. та Вострякова О. В. деталізує більш прикладний, навіть технологічний рівень цих змін, зосереджуючись на інструментальному потенціалі цифрових рішень.

У свою чергу, Гора І. В., Колесник В. А. та Попович І. І. підкреслюють практичну значущість цифровізації для оперативної, процесуальної та експертної діяльності правоохоронних органів, акцентуючи на підвищенні ефективності виявлення, розкриття й розслідування кримінальних правопорушень, а також на своєчасності та якості роботи відповідних підрозділів. Проте у сукупності всі ці підходи дозволяють розглядати цифровізацію як комплексний механізм оновлення правоохоронної діяльності, що одночасно трансформує управлінську логіку, аналітичні можливості та практичні форми реалізації відповідних повноважень. Саме така багаторівневість цифрових змін, на наш погляд, і визначає їх ключове значення для підвищення ефективності правоохоронної системи в умовах сьогодення.

Проте разом із теоретичними напрацюваннями та науковим аналізом, не менш важливою для вдосконалення правоохоронної діяльності є сторона нормативно-правового регулювання. Саме законодавчі та підзаконні акти створюють рамки для практичної реалізації реформ, визначають чіткі стандарти та механізми функціонування правоохоронних органів, забезпечують правову основу для застосування інновацій і цифрових рішень.

У цьому контексті особливої уваги, на нашу думку, заслуговує «Комплексний стратегічний план реформування органів правопорядку як частини сектору безпеки і оборони України на 2023–2027 роки» (далі – План), затверджений відповідним Указом Президента України

від 11.05.2023 №273/2023 [5]. Цей План виступає ключовим документом, що поєднує стратегічні цілі, нормативні вимоги та практичні заходи для підвищення ефективності та адаптивності правоохоронної системи в сучасних умовах. Зокрема, пунктом 5 Розділу I Плану визначено комплексну цифрову трансформацію стратегічним пріоритетом України. І, що більш цікаво, пункт 5.1 Розділу II Плану передбачає здійснення консолідованої поетапної цифрової трансформації органів правопорядку та прокуратури на основі інструментів стратегічного менеджменту, які відповідають найкращим практикам ЄС.

Зазначений План демонструє, як стратегічне планування та нормативно-правове регулювання створюють конкретні рамки для впровадження цифрових і інноваційних рішень, забезпечуючи поетапну трансформацію органів правопорядку та прокуратури відповідно до сучасних викликів і провідних міжнародних практик.

Підсумовуючи, зазначимо, що сучасні умови функціонування правоохоронної системи України вимагають комплексного переосмислення традиційних підходів до організації та управління правоохоронною діяльністю. Цифровізація та впровадження інноваційних технологій виступають у цьому контексті ключовим механізмом підвищення оперативності, аналітичної спроможності та ефективності взаємодії між різними елементами системи. Вважаємо, що саме за умов поєднання ґрунтовного наукового аналізу, практичного впровадження інновацій та чітких законодавчих рамок створюються передумови для адаптивної, сучасної та результативної правоохоронної діяльності, здатної ефективно реагувати на нові виклики та забезпечувати безпеку держави й суспільства.

Література:

1. Кубаєнко А. В. Оптимізація організаційних процесів досудового розслідування: необхідність структурних змін. *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського. Серія: юридичні науки*. 2023. № 1. Т. 34 (73).
2. Кубаєнко А. В. Інформаційно-аналітичне забезпечення оцінки ефективності діяльності правоохоронних органів: погляд на проблему. *Київський часопис права*. 2023. № 1. С. 202-208.
3. Лігоненко Л. О. Востряков О. В. Механізми стратегічного управління ефективністю діяльності правоохоронних органів в умовах сучасних викликів. *Науковий журнал «Economic Synergy»*. 2024. № 4 (14). С. 125-141.

4. Гора І. В., Колесник В. А., Попович І. І. Цифрова криміналістика в забезпеченні діяльності з протидії злочинності. *Науковий вісник Ужгородського Національного Університету*. 2024. № 85 (4). С. 63-70.

5. Про Комплексний стратегічний план реформування органів правопорядку як частини сектору безпеки і оборони України на 2023-2027 роки: Указ Президента України від 11.05.2023 № 273/2023. База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України : веб-сайт. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/273/2023#Text>